

KINDERARMOEDE IN NEDER-BETUWE

Plan van aanpak voor de besteding van de extra middelen van het Rijk voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen 2017 e.v.

Waar zijn kinderen mee geholpen?

Antwoorden.

1. door om te sporten.
2. door om een beetje geld te geven aan de gezin.
3. om kinderen beter te laten leren
4. om kinderen gezonder te maken

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders er voor dat het geld goed terecht komt?

Het beloven

MYSTERY WORD

Waar zijn kinderen mee geholpen?
Ze kunnen naar een sport gaan om plezier te maken en het zorgt voor afleiding maar je kan daar ook nieuwe vrienden maken

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders de hulp ook vragen?
door een advertentie te maken en de scholen inlichten

HULP

Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt?
door te gaan praten met een juf of meester

HELP HJK!

Waar helpen we de kinderen mee?

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders de hulp vragen?
met hun praten

Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt?
het beloven

in van een club bijv voetbal etc.
aans de hulp

bijvoorbeeld om mensen die leraar/mentor helpt de school de mensen die zijn van sommige ouders vonden om te vragen of ze weten vagen en daar helpen ze mee bijvoorbeeld

id goed terecht komt

nijk begreep of so

bekeek dus dat ze

het geld het geld van de school

dan betalen dus als er schoolreisje is of zo of er is

een school activiteiten bijvoorbeeld kamp dat de school

het dan een soort van bekend

Jeugd Fonds
Activiteiten

Hulp nodig voor
Kinder armoede!

ons ideeën!

ideeën!

ons ideeën!

Hulp!

Waar helpen we de kinderen mee?
naar een sport gaan om plezier te maken en vrienden te maken

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders de hulp ook vragen?
door een advertentie te maken en de scholen inlichten

Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt?
door te gaan praten met een juf of meester

Waar helpen we de kinderen mee?

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders de hulp vragen?
met hun praten

Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt?
het beloven

Waar helpen we de kinderen mee?

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders de hulp vragen?
met hun praten

Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt?
het beloven

Waar helpen we de kinderen mee?

Hoe zorg je ervoor dat kinderen/ouders de hulp vragen?
met hun praten

Hoe zorg je ervoor dat het geld goed terecht komt?
het beloven

Waar helpen we de kinderen mee?

Inhoud

1. INLEIDING	4
1.1 Budget en kaders vanuit het Rijk.....	4
1.2 Totstandkoming van dit plan van aanpak	4
1.3 Leeswijzer	5
2. AARD EN OMVANG ARMOEDEPROBLEMATIEK	6
2.1 Aard van de problematiek.....	6
2.2 De gevolgen voor kinderen.....	6
2.3 Oplossingen volgens kinderen	7
2.4 Cijfers Neder-Betuwe.....	8
3. HUIDIGE REGELINGEN.....	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Computerregeling	9
3.3 Maatschappelijke participatie	9
3.4 Zwemmen	10
3.5 Reiskosten school.....	10
3.6 Jeugdsportfonds	10
3.7 Stichting Leergeld	11
3.8 Algemene bevindingen	11
4. INTRODUCTIE KINDPAKKET	12
4.1 Uitgangspunten.....	12
4.2 Samenstelling Kindpakket	12
4.2.1 Jeugdsportfonds en Zwemfonds	13
4.2.2 Jeugdcultuurfonds	14
4.2.3 Stichting Leergeld	14
4.2.4 Stichting STOP	15
4.2.5 Omvorming regeling Maatschappelijke Participatie Schoolgaande kinderen	15
4.2.6 Budget voor lokale initiatieven.....	15
4.3 Loket en aanvraag	15
4.4 Vergroten van bekendheid en bereik.....	16
4.4.1 Meeliften op landelijke campagne	16
4.4.2 Website gemeente.....	16
4.4.3 Online Geldplan Rondkomen met kinderen	16
4.4.4 Nieuwsbrieven scholen.....	16
4.4.5 Jaarlijkse folder	16
4.4.6 Gerichte voorlichting aan intermediairen	17
5. BEGROTING.....	17

1. Inleiding

De gemeente Neder-Betuwe ontvangt van het rijk vanaf 2017 jaarlijks ongeveer € 78.000 voor de bestrijding van kinderarmoede. In dit plan van aanpak leest u hoe de gemeente deze extra middelen wil gaan besteden aan de invulling van een 'Kindpakket'.

1.1 Budget en kaders vanuit het Rijk

Gemeenten ontvangen de komende jaren [€ 85 miljoen](#) per jaar voor de bestrijding van kinderarmoede. Strikt genomen zijn de middelen niet geoormerkt. De VNG en het kabinet hebben echter eind 2016 [bestuurlijke afspraken](#) ondertekend om de extra middelen ook daadwerkelijk te besteden aan de bestrijding van kinderarmoede. Ook het college van Neder-Betuwe wil de extra middelen volledig inzetten voor dit doel.

Van de € 85 miljoen ontvangt de gemeente Neder-Betuwe jaarlijks ongeveer € 78.000.¹ Het exacte bedrag per gemeente wordt jaarlijks vastgesteld op basis van het aantal kinderen in armoede in de gemeente.

Kinderen moeten mee kunnen doen. Sociaal, met sport, cultuur en op school. Dat is de inzet van het rijk en de gemeente Neder-Betuwe. Om er zeker van te zijn dat het geld terecht komt bij de kinderen, komt hier een onorthodoxe aanpak voor: kinderen worden *in natura* geholpen, bijvoorbeeld met zwemlessen, voetbalschoenen of een fiets. Het rijk en de VNG roepen gemeenten op om hierbij samen te werken met partners zoals het Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds, Stichting Leergeld en Jarige Job. Deze en andere particuliere initiatieven ontvangen in totaal € 14 miljoen om samen met gemeenten de kinderarmoede te bestrijden.

Bij de beschikbaarstelling van de middelen zijn geen strikte leeftijdsgrenzen geformuleerd. Over het algemeen worden kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar tot de doelgroep gerekend.

In 2014 presenteerde de Kinderombudsman de [Handreiking effectief kindgericht armoedebeleid](#) voor gemeenten. Daarin stond dat 1 op 9 kinderen in Nederland in armoede opgroeit. De Kinderombudsman adviseerde gemeenten beleid te ontwikkelen. Hij stelde voor een 'kindpakket' samen te stellen: een pakket dat de meest noodzakelijke behoeften bevat, aangevuld met zaken om mee te kunnen doen in de samenleving.

Begin 2017 lanceerde het ministerie van SZW de campagne en website [kansenvoorallekinderen.nl](#) om voorzieningen voor kinderen uit arme gezinnen onder de aandacht te brengen.

1.2 Totstandkoming van dit plan van aanpak

Aan de totstandkoming van dit plan is een uitgebreid onderzoek voorafgegaan. We hebben gesproken met onder meer basis- en middelbare scholen, kerken, buurtsportcoaches, maatschappelijk werk, Kernpuntmedewerkers, Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds, Stichting Leergeld, Kinderen van de Voedselbank. Via de Jongerenraad spraken we ook vertegenwoordigers van de doelgroep. We vroegen hen naar hun ervaringen met de huidige regelingen, de behoeften van de doelgroep, oorzaken van het niet-gebruik van voorzieningen en uiteraard hun suggesties voor verbetering van beleid en uitvoering.

In het onderzoek is ook in kaart gebracht wat het bereik is van de huidige regelingen, hoeveel al wordt uitgegeven aan de bestrijding van kinderarmoede en waar hiaten en overlappen zitten in de gemeentelijke en niet-gemeentelijke voorzieningen voor kinderen in Neder-Betuwe. Dit onderzoek vond plaats in de tweede helft van 2017.

¹ Zie bedragen per gemeente in [Decembercirculaire 2016](#) (vanaf p. 30). Voor 2017 ontvangt Neder-Betuwe € 78.254.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de aard en omvang van de armoedeproblematiek onder gezinnen met kinderen in Neder-Betuwe. In hoofdstuk 3 houden we de huidige voorzieningen tegen het licht. Het (niet-)gebruik van voorzieningen wordt in kaart gebracht en er wordt gekeken naar mogelijke overlappen en hiaten in het aanbod. Op basis van het voorgaande presenteren we in hoofdstuk 4 het voorstel om de (extra) middelen te besteden aan een (kind)pakket van bestaande en nieuwe voorzieningen. Dit plan van aanpak sluit af met een meerjarenbegroting.

2. Aard en omvang armoedeproblematiek

2.1 Aard van de problematiek

Uit een landelijk [onderzoek van de Kinderombudsman](#) (2013) onder gezinnen met een laag inkomen, blijkt dat 40% van de kinderen niet elke dag een warme maaltijd eet. Meer dan de helft van de kinderen maakt soms of regelmatig gebruik van de voedsel- en/of kledingbank, en/of heeft te maken gehad met het afsluiten van elektriciteit en/of water. Ook vakanties, een lidmaatschap van een sportclub, het vieren van een verjaardag of het meedoen aan schoolexcursies zijn niet vanzelfsprekend voor de kinderen.

De redenen voor armoede liggen opvallend vaak niet aan werkloosheid van (een van) de ouders maar aan het feit dat het gezin schulden heeft. Werkloosheid van een of beide ouders blijkt minder vaak voor te komen dan te verwachten was, maar gecombineerd met de gezinssituatie wordt de impact van werkloosheid op gezinnen wel duidelijk. Bij de helft van de eenoudergezinnen heeft de ouder aan het hoofd van het gezin geen baan, en bij bijna een kwart van de tweeoudergezinnen zijn beide ouders werkloos.

Het merendeel van de kinderen geeft aan dat zij het merken dat zij thuis weinig geld hebben doordat zij dingen in hun leven missen. Bij dat gemis maken zij onderscheid tussen primaire basisbehoeften, zoals eten, kleding en schoolspullen, en zaken als uitjes, shoppen, vakanties, verjaardag vieren. De meeste kinderen vinden het erg dat ze thuis weinig geld hebben. Bijna twee derde van de respondenten denkt gelukkiger te zijn als er meer geld zou zijn. Een vaak genoemd probleem bij armoede is het gevoel dat de situatie niet zal veranderen in de toekomst. Het overgrote deel – 81% – verwacht dat de situatie nooit zal verbeteren of geeft aan dat het niet duidelijk is wanneer dit zal gebeuren.

De kinderen ontvangen wel steun. Dit is doorgaans van vrienden en familie, en van verschillende regelingen en instanties zoals het Jeugdsportfonds en de voedselbank. Op school ervaren kinderen weinig steun. Daarnaast zoeken enkelen steun en kracht in hun eigen denkwijze en levensovertuiging.

Vooraf kinderen van alleenstaande moeders lopen risico om in armoede op te groeien. Ook kinderen uit gezinnen met een niet-westerse achtergrond en met ouders uit de nieuwe EU-lidstaten, zoals Roemenië en Bulgarije, hebben relatief vaak met armoede te maken.

Hoewel kinderen met werkende ouders minder kans hebben om in armoede op te groeien, gaat het in absolute aantallen om de meeste kinderen. Werken biedt geen garantie om uit de armoede te ontsnappen. De groep van gezinnen met werkende ouders valt vaak buiten het armoedebeleid en van inkomensafhankelijke regelingen. De Sociaal Economische Raad (SER) [beveelt aan](#) om armoedebeleid ook te richten op arme kinderen met werkende ouders, zeker waar armoede zich langdurig voordoet.

Hoe langer een gezin geldgebrek heeft, des te groter is de kans op nadelige gevolgen voor het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen. De problemen variëren van sociale uitsluiting tot psychische problemen. Wie als kind met geldzorgen wordt geconfronteerd, loopt bovendien meer risico op latere leeftijd in een vergelijkbare situatie terecht te komen.

2.2 De gevolgen voor kinderen

Wat zijn de gevolgen van het gebrek aan geld voor de kinderen? Uit het eerder aangehaalde onderzoek van de Kinderombudsman blijkt dat op persoonlijk vlak kinderen zich zorgen maken over de armoede thuis. Een op de drie kinderen maakt zich zelfs elke dag zorgen. Deze zorgen richten zich het meest op de geldproblemen zelf, maar bij de helft van hen speelt ook de angst om bijvoorbeeld uit

huis te worden gezet, geen eten of spullen meer te hebben of nog meer schulden te maken. En als het gaat om de toekomst maakt zeker de helft van de kinderen zich regelmatig zorgen over de financiering van hun toekomstige opleiding.

De zorgen leiden bij een aantal kinderen tot fysieke en/of psychische klachten. Ongeveer een kwart van de geïnterviewde kinderen geeft aan weleens hoofdpijn, buikpijn of tekenen van vermoeidheid te hebben omdat zij zich zorgen maken over de situatie. Toch zijn er ook respondenten die de situatie positief zien. Ongeveer de helft van de geïnterviewden vertelt dat zij als gezin erg hecht zijn geworden en dat zij door de situatie dichter naar elkaar zijn toegegroeid. De helft van de geïnterviewde kinderen vindt bovendien dat zij door de huidige thuissituatie goed met geld leren omgaan. De thuissituatie motiveert eveneens om het op school goed te doen om zo een diploma te halen en zelf later wel geld te verdienen. Kinderen merken daarnaast dat zij kleine dingen extra waarderen, ook dingen die voor andere kinderen normaal zijn.

Thuis leidt het geldgebrek echter ook vaak tot spanningen en stress, hetgeen soms uitmondt in ruzies. Bij twee vijfde van de kinderen zorgt het gebrek aan geld of de schulden voor ruzie tussen ouders. Een zelfde deel heeft zelf wel eens ruzie met zijn of haar ouders over geld. Toch geeft bijna de helft van de kinderen aan hier geen ruzie over te hebben. Wat opvalt is dat bijna de helft van de kinderen maar af en toe met zijn of haar ouders over de situatie praat.

Behalve voor de kinderen zelf en voor thuis heeft de armoedesituatie ook gevolgen op school. Ook daar wordt weinig gesproken. Slechts een enkeling praat op school openlijk over de armoede die hij of zij thuis ervaart. Pesten is een belangrijke reden om de thuissituatie op school stil te houden. Ongeveer de helft van de geïnterviewde kinderen geeft aan op enig moment op school te zijn gepest vanwege armoede. Armoede is vaak zichtbaar aan de kleding die de kinderen dragen en de meeste pesterijen gaan hier dan ook over.

Tot slot belemmert het geldgebrek de kinderen in hun sociale en maatschappelijke participatie. Thuis weinig geld hebben is niet een onderwerp dat kinderen in die situatie openlijk met vrienden bespreken. Ruim 60% doet dit niet. De meeste geïnterviewde kinderen blijken minimaal twee goede vrienden of vriendinnen te hebben waarmee zij dit kunnen bespreken, maar zij bespreken dit onderwerp over het algemeen niet vaak. Het blijft behalve thuis en op school zelfs onder beste vrienden een taboeonderwerp. Daarnaast zegt een derde van de kinderen die gereageerd heeft, dat ze niet op schoolreisje of naar een feestje van een vriend(in) gaan, omdat ze er geen geld voor hebben. De helft neemt geen of maar soms vrienden mee naar huis, omdat deze anders kunnen zien dat ze arm zijn. En twee op de vijf kinderen nemen niet deel aan activiteiten buitenshuis zoals sport of culturele activiteiten vanwege het tekort aan geld.

2.3 Oplossingen volgens kinderen

Voor dit plan van aanpak hebben we ook gesproken met kinderen van een basisschool en vertegenwoordigers van de Neder-Betuwse Jongerenraad die zich vooral richt op jongeren op de middelbare school. Net als de kinderen in het onderzoek van de Kinderombudsman gaven zij tips hoe anderen in dezelfde situatie hiermee kunnen omgaan. Een aantal van deze tips is actiegericht zoals het nemen van een bijbaantje, het inzetten van je creativiteit en gebruikmaken van acties. Andere tips gaan over het aanvaarden van de situatie, vertrouwen houden of tevreden zijn met wat je hebt.

Hoewel kinderen zelf aangeven niet vaak met anderen over dit onderwerp te praten, noemen verschillende kinderen wel het belang van contact met kinderen in dezelfde situatie. Volgens deze kinderen kan de gemeente hier een faciliterende rol in spelen, en zo het isolement doorbreken.

Kinderen vinden het daarnaast enerzijds belangrijk dat het onderwerp ook op school bespreekbaar wordt, maar spreken daarbij liever niet over hun eigen situatie. Belangrijk is wel dat kinderen zelf op school niet op het matje worden geroepen als hun ouders de rekening niet betaald hebben. Ook helpt

het voor kinderen wel als zij iemand in hun omgeving hebben waar ze mee kunnen praten. Dat kunnen goede vrienden of vriendinnen zijn, oma's of andere familieleden, maar het kan ook een vertrouwenspersoon op school zijn.

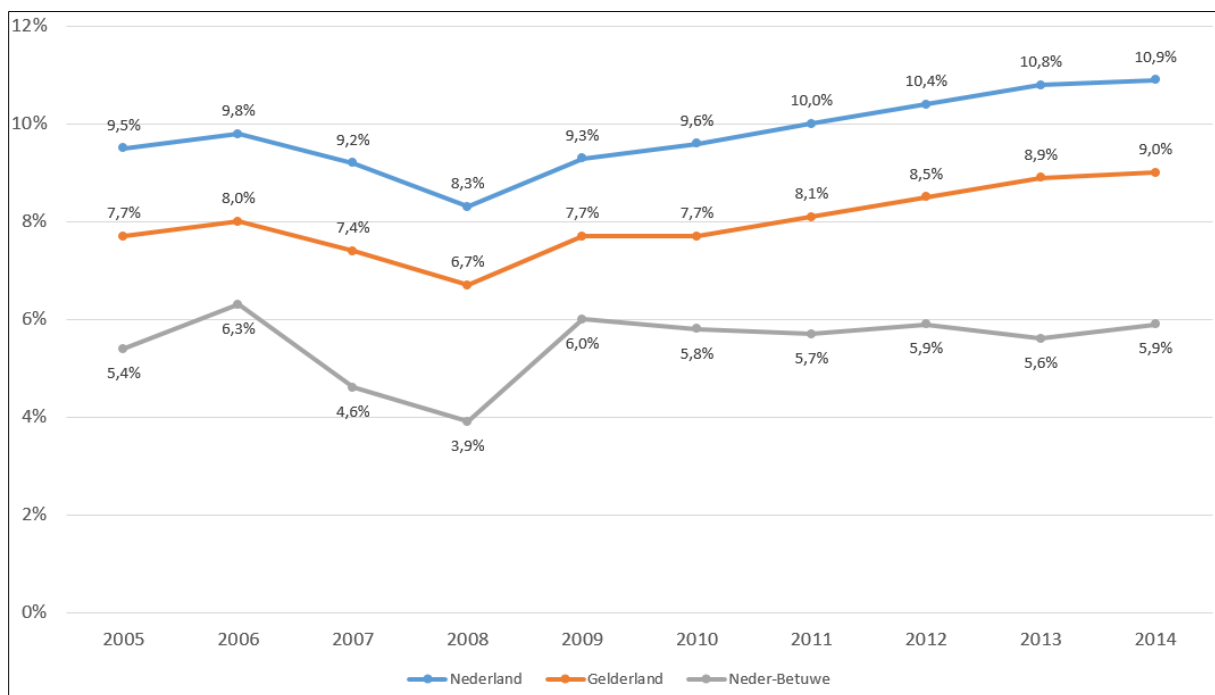
2.4 Cijfers Neder-Betuwe

Neder-Betuwe telt bijna 5.800 kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar.² Dat is een kwart van de bevolking (25%). Als we de Neder-Betuwe cijfers vergelijken met die van de provincie Gelderland (19,7%) en Nederland (19,4%), dan zien we dat de gemeente een relatief jonge bevolking heeft.

Laag inkomen

Volgens het CBS leven ongeveer 340 van de Neder-Betuwse kinderen in een gezin dat moet rondkomen van een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.³ Dat is 1 op de 17 (5,9%). Dat is een stuk minder dan provinciaal en landelijk waar 1 op de 11 kinderen (9%) respectievelijk 1 op de 9 kinderen (10,8%) in zo'n gezin leeft. Zoals te zien in figuur 1, lagen de Neder-Betuwse kinderarmoedecijfers ook de afgelopen jaren altijd onder die van de provincie en Nederland.

Figuur 1 Kinderen in gezin met inkomen tot 110% sociaal minimum 2005 – 2014 (CBS)

Langdurig laag inkomen

Ongeveer 100 Neder-Betuwse kinderen leven in een gezin dat al langer dan 4 jaar moet rondkomen van een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.⁴ Dat is 1,8% van alle kinderen. Ook dat percentage ligt fors lager dan de provinciale en landelijke percentages (3,4% resp. 4,4%).

² Bron: [CBS Statline 2016](#).

³ Bron: [CBS Statline 2014](#). We kijken hier naar de 110%-grens, omdat deze gebruikt wordt in de meeste Neder-Betuwse miniregelingen. Het CBS levert helaas geen actuelere armoedecijfers dan die van 2014. Het 'sociaal minimum' is gelijk aan de bijstandsnorm.

⁴ Bron: [CBS Statline 2014](#).

3. Huidige regelingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven en evalueren we de huidige regelingen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen:

- Computerregeling
- Maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen
- Zwemmen
- Reiskosten school
- Jeugdsportfonds
- Stichting Leergeld

3.2 Computerregeling

De computerregeling is vastgelegd in [art. 7.1](#) van de *beleidsregels bijzondere bijstand 2017*. Kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm kunnen een vergoeding van maximaal € 600 krijgen voor de aanschaf van een computer. De computer kan worden aangevraagd vanaf groep 5 van de basisschool. De gebruiksduur van een via deze regeling gekochte computer is minimaal 6 jaar. Het geld wordt direct overgemaakt naar de leverancier.

Hierbij wordt met een computer ook het beeldscherm, toetsenbord en printer bedoeld. Omdat het van belang is dat zowel het kind als ook de ouder(s) gebruik kunnen maken van de computer wordt bij deze computerregeling ook een basiscursus aangeboden. *Niet* voor vergoeding komen in aanmerking 'bijkomende' kosten voor bijv. pc-tafel, stoel, inktcartridges, internetaansluiting enz.

In 2017 werden ongeveer 6 computers verstrekt. De basiscursus wordt nauwelijks aangevraagd. Uit gesprekken met diverse intermediairen blijkt dat veel mensen uit de doelgroep de regeling niet kennen. Het bedrag van € 600 sluit aan bij de [Nibud richtbedragen](#), maar is aan de hoge kant als we het vergelijken met andere gemeenten (en niet alle gemeenten hebben een computerregeling). De Jongerenraad geeft aan dat een afschrijvingsduur van zes jaar te lang is. Zij suggereren als alternatief dat *tweedehands* computers worden verstrekt die in drie jaar worden afgeschreven.

3.3 Maatschappelijke participatie

De regeling *Maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen* is vastgelegd in [art. 7.3](#) van de *beleidsregels bijzondere bijstand 2017*. Schoolgaande kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm krijgen een vergoeding voor de kosten van sociaal-culturele, educatieve, sportieve of maatschappelijke activiteiten.

Er geldt een vergoeding van € 200 per kind in het basisonderwijs per jaar en € 350,- per kind in het voortgezet of beroepsonderwijs per jaar.

Uitgaven 2017 (prognose): € 63.000 aan 230 kinderen. De regeling beschrijft globaal welke zaken voor vergoeding in aanmerking komen. Aanvragers ontvangen in de regel het maximale bedrag. Aan aanvragers wordt gevraagd bonnetjes te bewaren. Deze worden steekproefsgewijs gecontroleerd. Dit sluit aan bij de werkwijze die ook in veel andere gemeenten gangbaar was rond zogenaamde 'categoriale' verstrekkingen. De regeling is hierdoor relatief laagdrempelig voor cliënten. Nadeel is dat we als gemeente niet goed in beeld hebben waaraan het geld wordt uitgegeven.

In de praktijk wordt voor sportieve activiteiten doorverwezen naar het Jeugdsportfonds (zie § 3.6). Er zijn wat dat betreft geen of nauwelijks dubbelingen.

3.4 Zwemmen

Op basis van [art. 7.2](#) kan een vergoeding worden gegeven voor het behalen van het zwemdiploma A al dan niet middels de Easyswim-methode en de inschrijvingskosten bij zwembad De Leygraaf te Zetten, 't Gastland te Rhenen of SportPlaza in Tiel. De bijdrage voor Easyswim-methode bij zwembad De Leygraaf te Zetten is maximaal € 550,-. Reiskosten (er moeten soms vrij grote afstanden worden afgelegd) zijn niet in de vergoeding inbegrepen.

Deze regeling wordt ook gebruikt door volwassenen, denk bijvoorbeeld aan statushouders. Het is hierdoor helaas niet nauwkeurig te achterhalen hoeveel kinderen gebruikmaakten van deze regeling. De meeste reformatorische scholen in de regio bieden schoolzwemmen, meestal met een ouderbijdrage van ca. € 175 per schooljaar.

Uit een rondvraag bij verschillende zwembaden in de regio komt naar voren dat de gemiddelde kosten voor het behalen van het zwemdiploma A (inschrijfkosten en zwemlessen) ongeveer € 650 bedragen. Uitgangspunt voor het gemiddelde kind om diploma A te behalen is een lesduur van in totaal 48 klokuren.⁵

3.5 Reiskosten school

In [art. 6.6](#) van de beleidsregels bijzondere bijstand staat dat de gemeente bijzondere bijstand kan verlenen voor reiskosten gerekend vanaf 15 kilometer van de dichtstbijzijnde mogelijkheid van het Openbaar Vervoer in verband met het volgen van voortgezet (speciaal) onderwijs indien:

- de aanvrager aantoont dat het noodzakelijk is deze school te bezoeken; en
- er geen aanspraak bestaat op vervoer of een tegemoetkoming in de kosten op grond van de [Verordening leerlingenvervoer](#) of een andere regeling.

Deze vergoeding wordt alleen bij hoge uitzondering verstrekt.

3.6 Jeugdsportfonds

Neder-Betuwe heeft een overeenkomst met het [Jeugdsportfonds Gelderland](#) voor de periode 2015 – 2018. Jeugdsportfonds Gelderland werkt volgens de formule van het [Jeugdsportfonds Nederland](#) en geeft sportkansen aan kinderen en jongeren uit gezinnen waar niet genoeg geld is om lid te worden van een sportvereniging. Het Jeugdsportfonds betaalt de bijdrage direct aan de sportvereniging, dus niet aan het gezin.

Kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 17 jaar uit een gezin met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm komen in aanmerking voor een vergoeding van maximaal € 225 per kind. De gemeente betaalt het Jeugdsportfonds € 250 per kind. Daarvan wordt 10% besteed aan uitvoeringskosten. De werkzaamheden van het Jeugdsportfonds bestaan onder meer uit het toetsen en afhandelen van aanvragen en het werven en ondersteunen van de intermediairs die namens het gezin een aanvraag doen.

Met het Jeugdsportfonds is afgesproken dat de gemeente in 4 jaar 215 kindplaatsen vergoedt:

- 2015: € 8.750,- (35 kindplaatsen)
- 2016: € 12.500,- (50 kindplaatsen)
- 2017: € 15.000,- (60 kindplaatsen)
- 2018: € 17.500,- (70 kindplaatsen)

In 2015 en 2016 is het jaarlijks budget niet volledig ingezet. Er kunnen in 2017 en 2018 dus meer kinderen worden geholpen dan voorzien. Per 1 november 2017 zijn al 70 kindplaatsen vergoed.

Zwemlessen voor het A-diploma worden vergoed vanuit de bijzondere bijstand (zie § 3.4). Het Jeugdsportfonds vergoedt de kosten van sport- en recreatief zwemmen.

⁵ Volgens [Nationaal Platform Zwembaden](#).

3.7 Stichting Leergeld

Stichting Leergeld is een landelijk opererende organisatie met regionale vestigingen. Leergeld vergoedt schoolreisjes, schoolkampen, sporten (contributies en/of kleding/schoeisel), sport-, scouting- of zomerkampen kunstzinnige vorming (muziek/dans/toneel), tweedehands fietsen en tweedehands computers. Leergeld onderzoekt wel eerst of er voorliggende voorzieningen zijn. Dus als bijvoorbeeld het Jeugdsportfonds ook in de gemeente actief is, wordt de aanvrager voor sport daar naartoe verwezen.

Vrijwilligers komen bij aanvragers thuis voor een goed gesprek en om de aanvraag in te nemen. Leergeld wijst aanvragers ook op voorzieningen van bijvoorbeeld de gemeente en het Jeugdsportfonds. Indien nodig helpen ze bij de aanvraag.

[Leergeld Westbetuwe](#) bedient ook kinderen in Neder-Betuwe. Dit gebeurt echter op zeer kleine schaal, omdat er voor Neder-Betuwe geen vrijwilligers zijn geworven en de gemeente Neder-Betuwe geen financier is. De huidige verstrekkingen worden betaald met o.a. landelijke Klijnsmagelden en lokale [sponsors](#) zoals Rotary en Rabobank.

3.8 Algemene bevindingen

Uit gesprekken met diverse betrokkenen blijkt, dat de bekendheid van de regelingen niet groot is. Dat zien we terug in het aantal aanvragen. Een groot deel van de 340 kinderen in armoede (zie § 2.5) maakt geen gebruik van de regelingen. Vooral bij *werkende* minima is het niet-gebruik groot.

Het huidige aanbod is breed. De regeling Maatschappelijke Participatie Schoolgaande Kinderen dekt een breed spectrum van kosten. Vanwege de vormgeving van de regeling weten we echter niet goed waaraan het geld precies wordt uitgegeven. Bij het Jeugdsportfonds en de Computerregeling weten we dat wel, omdat het geld direct naar de leverancier gaat.

Voor regelingen die door gemeenten worden uitgevoerd in het kader van de bijzondere bijstand, zoals de Computerregeling en Maatschappelijke Participatie, geldt dat de uitvoeringskosten over het algemeen hoog zijn. Een landelijke vuistregel is dat voor elke uitgekeerde euro één euro nodig is voor uitvoeringskosten. Of dit voor de kindregelingen in Neder-Betuwe ook geldt, is niet goed vast te stellen.

4. Introductie Kindpakket

4.1 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk presenteren we het nieuwe beleid ter bestrijding van kinderarmoede in Neder-Betuwe. Bestaande en nieuwe voorzieningen brengen we onder in een Kindpakket'. Daarover later meer.

Wat vinden we belangrijk? Het nieuwe beleid stoelt op de volgende uitgangspunten:

- Kinderen moeten zich kunnen ontplooiën op sportief, sociaal, cultureel en educatief vlak.
- Uitvoeringskosten zo laag mogelijk.
- Laagdrempelige aanvraag, weinig bureaucratie en snelle afhandeling.
- Bundeling van aanvragen. Aanvrager hoeft maar 1 keer bewijsstukken aan te leveren en wordt direct geattendeerd op alle relevante regelingen.
- Maximering van vergoedingen per huishouden of kind. Een kind kan bijvoorbeeld per jaar kiezen voor sport *of* muziekles.
- Vergoeding zoveel mogelijk *in natura*. We willen dat de gemeentelijke bijdrage voor het kind niet verdwijnt in de huishoudpot.
- Eenduidig en goed communiceerbaar pakket van regelingen. Geen wildgroei aan regelingen (geen overlappen en hiaten).
- Regelingen nadrukkelijk onder de aandacht brengen van *werkende* minima.
- Respect voor privacy van het gezin.
- Gevarieerd aanbod voor kinderen van alle leeftijden (0-18 jaar).
- De budgetten kunnen schuiven tussen de regelingen. Een overschot op de ene regeling zal worden ingezet voor een andere regeling met een tekort.
- Maatschappelijke betrokkenheid en cofinanciering door maatschappelijke partners en bedrijven is een pré.
- We versterken *bestaande* en *beproefde* initiatieven.

Op basis van deze uitgangspunten trekken we de conclusie dat het goed is om de uitvoering van ons minimabeleid gedeeltelijk uit te besteden aan particuliere organisaties. In dit hoofdstuk presenteren we deze fondsen en de regelingen die zij uitvoeren. De organisaties kennen elkaar, werken samen en stemmen hun aanbod en aanvraagprocedures op elkaar af. Dit gebeurt op zowel landelijke als regionaal en lokaal niveau. Er ontstaat zo geen lappendeken van voorzieningen.

4.2 Samenstelling Kindpakket

Het college stelt voor om in navolging van de oproep van de Kinderombudsman een Kindpakket in het leven te roepen. Dit Kindpakket omvat een deel van de bestaande Neder-Betuwse regelingen en wordt uitgebreid met nieuwe voorzieningen. Welke dat zijn, wordt in dit hoofdstuk toegelicht.

De bundeling van voorzieningen in één Kindpakket maakt het gemakkelijker de afzonderlijke regelingen op elkaar af te stemmen. Bovendien is het eenvoudiger om hierover te communiceren naar intermediairs en de doelgroep. We verwachten dat hierdoor de bekendheid en het bereik van de voorzieningen wordt vergroot. In § 4.5 geven we aan hoe we de bekendheid van onze voorzieningen willen vergroten.

In het volgende schema ziet u welke vergoedingen het Kindpakket omvat en welke partij de beoogd uitvoerder is.

Figuur 2. Kindpakket Neder-Betuwe

Categorie	Wat wordt vergoed	Uitvoering
Sport	• Recreatief zwemmen	• Jeugdsportfonds
	• Contributie sportvereniging	
	• Sportkleding en -attributen	
	• sport-, scouting- of zomerkampen	• Stg. Leergeld en/of Jeugdsportfonds
	• Zwemles diploma A	• Zwemfonds (door Jeugdsportfonds)
Cultuur	• Muziekles	• Jeugdcultuurfonds
	• Dans- en balletles	
	• Beeldende vorming	
	• Kleding en toebehoren	
School	• Schoolreisje en -kamp	• Stg. Leergeld
	• Fiets (tweedehands)	
	• Computer	
	• Bijles, leeshulp, tutor, huiswerkhulp, logopedist, training ouders t.b.v. begeleiding kinderen, VVE bijdrage en 1-op-1 begeleiding, testen, materiaal, nader onderzoek	• Bijzondere bijstand (gemeente)
Sociaal, recreatief, verjaardag en overig	• Verjaardagspakket	• Stg. STOP
	• Kledingpakket met (nieuwe) kleding en schoenen	• Stg. STOP
	• Overig (uitzonderingen)	• Bijzondere bijstand (gemeente)
	• € 1.500 voor lokale initiatieven	• Aan te vragen bij gemeente

4.2.1 Jeugdsportfonds en Zwemfonds

Het Jeugdsportfonds is er voor kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm en gezinnen die gebruik maken van een schuldregeling. De gemeente Neder-Betuwe heeft al een overeenkomst met het Jeugdsportfonds voor de jaren 2014 – 2018. In § 3.6 las u meer over de afspraken in deze overeenkomst.

Het college stelt voor de overeenkomst met het Jeugdsportfonds met vier jaar te verlengen tot en met 2022. Het aantal kindplaatsen stellen we vast op 320 (gemiddeld 80 per jaar, dus 10 meer dan begroot voor 2017 en 2018). De huidige voorwaarden blijven daarbij van kracht.

Specifiek voor zwemmen wordt een *Zwemfonds* ingesteld. Het Zwemfonds wordt uitgevoerd door het Jeugdsportfonds. Het Zwemfonds vergoedt de zwemlessen en andere kosten voor het behalen van zwemdiploma A. De standaard vergoeding vanuit het Jeugdsportfonds (max. € 225) is hiervoor namelijk niet toereikend. De maximum vergoeding vanuit het Zwemfonds is € 650. Dit bedrag is niet in alle gevallen toereikend, omdat sommige kinderen meer lessen nodig hebben dan gemiddeld, en omdat de tarieven van de aanbieders variëren. Het kan dus zijn dat ouders als het ware een *eigen bijdrage* betalen voor de zwemles. Het bedrag van € 650 is gebaseerd op gemiddelde uitgaven en wordt ook gehanteerd bij andere zwemfondsen in de regio (o.a. Neerijnen en Culemborg). Overigens vinden de zweminstructeurs het legitiem om een bescheiden eigen bijdrage te vragen; ook om een kleine drempel op te werpen voor het afzeggen van lessen. De (voor minima minder gunstige) vergoeding vanuit de bijzondere bijstand komt hiermee te vervallen.

4.2.2 Jeugdcultuurfonds

Het Jeugdcultuurfonds vergoedt de kosten van onder meer muziekles, dans- en balletles en cursussen tekenen en schilderen. Ook toebehoren worden (deels) vergoed. Omdat de kosten hiervan over het algemeen hoger liggen dan bij sport, is de maximale bijdrage van het Jeugdcultuurfonds twee keer zo hoog als bij het Jeugdsportfonds, namelijk € 450 per kind per jaar.

Net als bij het Jeugdsportfonds worden de aanvragen gedaan via intermediairen en wordt er uitsluitend *in natura* vergoed. Jeugdcultuurfonds is er voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen en gezinnen die gebruik maken van een schuldregeling. Op basis van aanwijzingen van de aanvrager of de verwijzer stelt het Jeugdcultuurfonds vast of een aanvrager aan de criteria voldoet.

Het Jeugdsportfonds is op 1 januari 2017 gefuseerd met het Jeugdcultuurfonds. Beide fondsen werken al jaren volgens dezelfde formule en hebben regionale vestigingen. Neder-Betuwe heeft een overeenkomst met Jeugdsportfonds Gelderland.

Met het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds maken we de afspraak dat kinderen jaarlijks kunnen kiezen voor sport (incl. diplomazwemmen) of cultuur, dus niet voor beide. Neder-Betuwe volgt hiermee het voorbeeld van andere gemeenten waarin deze fondsen actief zijn.

4.2.3 Stichting Leergeld

Leergeld is een landelijke organisatie met regionale vestigingen. Zoals de naam doet vermoeden, vergoedt Leergeld van oudsher vooral schoolgerelateerde kosten zoals schoolreisjes, computers en een fiets om naar school te kunnen fietsen. In de afgelopen jaren is Leergeld ook andere zaken gaan vergoeden zoals sporten (contributies en/of kleding/schoeisel), sport-, scouting- of zomerkampen en kunstzinnige vorming (muziek/dans/toneel). Er worden *tweedehands*, maar goede en opgeknapte fietsen beschikbaar gesteld.

Leergeld is er voor kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm en gezinnen die gebruik maken van een schuldregeling. Op basis van aanwijzingen van de aanvrager of de verwijzer stelt Leergeld vast of een aanvrager aan de criteria voldoet. Leergeld werkt vanaf 2018 met een maximumbedrag van € 400 per kind.

Vrijwilligers van Leergeld gaan altijd op bezoek bij de aanvrager. Zij nemen de aanvraag op en wijzen de aanvrager ook op andere (voorliggende) voorzieningen, hulpverlening en instanties. De medewerkers werken onder geheimhouding.

We stellen voor een subsidieovereenkomst te sluiten met Leergeld Westbetuwe voor de periode 2018 – 2021. Dit brengt Leergeld in de gelegenheid om meer gezinnen financieel te steunen en om vrijwilligers te werven voor onze gemeente.

Leergeld is bereid de huidige Computerregeling van Neder-Betuwe uit te voeren. De werkwijze en voorwaarden worden dan wel enigszins aangepast, zodat het meer in lijn is met de afspraken die Leergeld maakt met andere gemeenten in Westbetuwe. Leergeld maakt met een leverancier afspraken over de levering van *nieuwe* laptops. Deze zijn geschikt voor normaal gebruik voor schoolgerelateerde zaken (voldoende snelheid, geheugen, software, etc.). Leergeld vergoedt € 350. De waarde van de laptop ligt hoger, omdat de leverancier bereid is een korting te geven.

Het maximumbedrag van € 400 per kind geldt ook indien een kind kiest voor de laptop. Het kind kan in het betreffende jaar dus niet kiezen voor een (tweedehands) fiets *en* een laptop.

Wanneer een kind een vergoeding vraagt voor sport of cultuur, zal (warm) worden doorverwezen naar het Jeugdsportfonds of het Jeugdcultuurfonds. Dit gebeurt via intermediair en buurtsportcoach Joris Maier.

4.2.4 Stichting STOP

Als enige in Nederland verstrekt deze stichting kledingpakketten voorzien van *nieuwe* kleding, nieuwe schoenen en een paar cadeautjes. Kaartjes van dierentuinen of pretparken die de stichting geschenken krijgt of zelf inkoopt, worden ook weggegeven. Ook geven ze *verjaardagsboxen* uit met voldoende materiaal om uit te kunnen delen op school en een leuke verjaardag met 10 kinderen te vieren.

[Stichting STOP](#) is een zusterorganisatie van [Stichting Kinderen van de Voedselbank](#). Zoals de naam al aangeeft, richt Stichting Kinderen van de Voedselbank zich op gezinnen die gebruik maken van de voedselbank. Stichting STOP is eind 2016 opgericht om ook andere doelgroepen onder de armoedegrens te bedienen. Gemeenten kunnen met STOP afspraken maken over de te hanteren armoedegrens. We stellen voor om met Stichting STOP een subsidieovereenkomst te sluiten voor het verstrekken van kledingpakketten en verjaardagsboxen voor de periode 2018-2021.

Een kledingpakket vertegenwoordigt een waarde die ligt tussen de €145,00 en €165,00 per pakket, maar heeft een door gemeenten te betalen kostprijs van €50,00 voor een zomerpakket en €65,00 voor een winterpakket. Een verjaardagspakket kost €50. In totaal dus €165 per kind per jaar.

Bij de aanvraag wordt rekening gehouden met de privacy. Het gezin meldt zich bij de gemeente (of gemandateerde intermediair) die checkt of het gezin aan de criteria voldoet. De gemeente stuurt vervolgens een verificatiecode naar de stichting. Het gezin doet zelf met een formulier een aanvraag bij de stichting. Er worden dus geen persoonsgegevens uitgewisseld.

4.2.5 Omvorming regeling Maatschappelijke Participatie Schoolgaande kinderen

De vergoedingen van Leergeld, Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds en stichting STOP worden gezien als voorliggende voorziening voor de Regeling Maatschappelijke Participatie Schoolgaande kinderen. Kosten van sociaal-culturele, educatieve, sportieve of maatschappelijke activiteiten die niet door deze partijen worden vergoed, zoals bijles, leeshulp, tutor, huiswerkhulp, logopedist, training ouders t.b.v. begeleiding kinderen, VVE bijdrage en 1-op-1 begeleiding, testen, materiaal, remedial teaching en nader onderzoek, kunnen vanuit de aangepaste regeling worden vergoed. Aanvragen worden individueel getoetst. Er wordt ook altijd onderzocht of er andere voorliggende voorzieningen zijn, zoals de zorgverzekering. De maximumbedragen per kind blijven gehandhaafd.

4.2.6 Budget voor lokale initiatieven

We stellen voor een budget van € 1.500 te reserveren voor het steunen van lokale initiatieven. Maatschappelijke organisaties kunnen deze subsidie aanvragen. Het college zal de aanvraag toetsen aan de uitgangspunten zoals geformuleerd in § 4.1 alvorens een besluit te nemen over toekenning.

4.3 Loket en aanvraag

De gemeente (m.n. Kernpunten), de fondsen en intermediairs (bijv. buurtsportcoach) fungeren als loket voor de aanvraag van het Kindpakket. Ongeacht waar het gezin zich meldt, wordt gewezen op *alle* vergoedingen die het Kindpakket biedt. Er is meestal sprake van een 'warme' overdracht, zodat zeker is dat de klant ook daadwerkelijk een aanvraag indient. De klant wordt waar nodig geholpen bij het doen van een aanvraag. De benodigde formulieren zijn nu al zeer eenvoudig. In overleg met de

betrokken fondsen bekijken we of we de (papieren en online) formulieren van de verschillende fondsen meer kunnen integreren.

Op de website van de gemeente (bijv. www.nederbetuwe.nl/kindpakket) en www.kansenvoorallekinderen.nl kunnen gezinnen ook een aanvraag doen. Zie ook § 4.4.

4.4 Vergroten van bekendheid en bereik

In deze paragraaf geven we aan hoe we de bekendheid en het gebruik van de regelingen willen vergroten. Eerder gaven we al aan dat we de regelingen integraal als 1 kindpakket aanbieden en dat de aanvraagdrempel laag is. Ook dit heeft naar verwachting een positieve invloed op het bereik.

4.4.1 Meeliften op landelijke campagne

De term *Kindpakket* is de afgelopen jaren veel gebruikt in diverse media en is daarom bekendheid bij veel mensen. Het ministerie van SZW startte in 2017 een campagne rond www.kansenvoorallekinderen.nl. Via deze website worden intermediairs en gezinnen met kinderen geïnformeerd over de diverse voorzieningen. We liften mee op deze landelijke campagne en brengen zo het Neder-Betuwse Kindpakket onder de aandacht.

4.4.2 Website gemeente

Zoals gezegd zal het Kindpakket ook via de gemeentelijke website onder de aandacht worden gebracht. Buurgemeente Buren geeft een aardig voorbeeld van de mogelijkheden: www.buren.nl/elkkindgelijkekans.

4.4.3 Online Geldplan Rondkomen met kinderen

Bij de aanvraag worden gezinnen gewezen op het Geldplan [Rondkomen met kinderen](#). Dit is een website waar je op basis van het door jou ingevulde profiel (leeftijd kinderen, schooltype, inkomen ouders, scheiding, ouderschapsverlof, etc.) een overzicht krijgt van tips en voorzieningen.

Het Geldplan is een initiatief van o.a. het Nibud. Er zijn nog meer [geldplannen](#). De gemeente betaalt deze uit de begroting van Kinderarmoede (zie hoofdstuk 5) en Schuldhulpverlening.

4.4.4 Nieuwsbrieven scholen

De gemeente levert periodiek informatie aan ten behoeve van de nieuwsbrieven die scholen verspreiden onder ouders.

4.4.5 Jaarlijkse folder

Jaarlijks wordt een folder gemaakt waarin het Kindpakket onder de aandacht wordt gebracht. De folder wordt digitaal en gedrukt verspreid via scholen, kerken, Kernpunten, sportclubs en diverse andere maatschappelijke organisaties die contact hebben met de doelgroep.

4.4.6 Gerichte voorlichting aan intermediairen

De betrokken fondsen maken heel gericht afspraken met organisaties die voor hun relevant zijn (bijv. sportclubs of scholen) afspraken over doorverwijzing. Zij gaan er regelmatig op bezoek en laten folders en posters achter.

5. Begroting

Jaarlijks is structureel ca. € 78.254 beschikbaar⁶ vanuit de Klijnsmamiddelen, naast de bestaande middelen voor Bijzondere Bijstand. Vooralsnog is de verwachting dat de aanwezige dekking afdoende is voor de in dit plan van aanpak genoemde activiteiten (en de overige onderdelen van Bijzondere Bijstand).

In de overeenkomsten met fondsen zullen we een plafond instellen. Wanneer één fonds het plafond bereikt, bestaat de mogelijkheid om middelen van andere fondsen over te hevelen. Wanneer alle fondsen gezamenlijk het plafond bereiken, zal het college de raad een voorstel doen hoe hiermee om te gaan.

De Klijnsma-gelden zijn strikt genomen niet geoormerkt. Het College wil de middelen echter volledig inzetten voor de bestrijding van kinderarmoede. Wanneer een jaarbudget niet volledig is benut, zal het College de raad voorstellen het resterende bedrag door te schuiven naar het volgende begrotingsjaar.

⁶ Zie bedragen per gemeente in [Decembercirculaire 2016](#) (vanaf p. 30). Het exacte bedrag wordt jaarlijks door het Rijk vastgesteld op basis van het aantal kinderen in armoede in de gemeente.